

Raadsvergadering 13 december 2022

Schriftelijke vragen

Raadsvoorstel 4:

Waterprogramma 2023-2027

- 1. In figuur 1 in het raadsvoorstel wordt gesproken over het ‘Gemeentelijk programma Water en Riolerings’. Dit document is echter geen bijlage bij het raadsvoorstel. Is dit een andere naam voor het Waterprogramma Eijsden-Margraten?**

Antwoord: Correct

- 2. Water stopt niet bij de landsgrenzen. In hoeverre is er samenwerking gezocht met onze buurgemeenten en overige Belgische autoriteiten op het gebied van waterbeheer om tot de bijlagen bij dit stuk te komen?**

Antwoord: Zoals tijdens de presentatie van 22 november is aangegeven heeft het Waterschap Limburg direct na de wateroverlast 2021 contact gezocht met hun collega's in Duitsland en België om enerzijds werkzaamheden op elkaar af te stemmen en elkaar te helpen de waterproblematiek op te lossen en anderzijds middels internationale waarschuwingssystemen elkaar beter te informeren over waterstanden, neerslaghoeveelheden en debieten in Maas, Geul, Gulp en Roer en andere grensoverschrijdende watersystemen. Het Waterschap heeft dit actiepunt opgepakt omdat zij verantwoordelijk zijn voor de beeksystemen en de waterveiligheid van de Maas. Het Waterschap Limburg is een samenwerkingspartner in de watersamenwerking Maas en Mergelland.

- 3. Bij de concrete acties voor Eijsden-Margraten voor de komende planperiode (pagina 3 RV) staat onder andere een punt over het terugdringen van de wateroverlast in Cadier en Keer (Groenereijn en Keerbergh). Hier is reeds een waterbuffer aangelegd en ook voorbereiding voor de vernieuwing van het rioleringsstelsel is in volle gang. In hoeverre is er bij de planvorming van deze projecten reeds rekening gehouden met het waterketenplan en waterprogramma dat nog door de raad moet worden vastgesteld?**

Antwoord: Er is hiermee volledig rekening gehouden. Voorafgaande aan de planvorming heeft ingenieursbureau Nelen-Schuurman de doorrekening van het stelsel in Cadier en Keer gedaan en adviezen geformuleerd ten aanzien van het rioolstelsel voor de droogweerafvoer en voor de hemelwaterafvoer. Deze studie is gezamenlijk uitgevoerd met het Waterschap Limburg omdat zij ook een verantwoordelijkheid in het systeem hebben. De adviezen zijn overgenomen en vertaald in een uitgangspunten notitie Water. Deze uitgangspunten notitie dient als input voor het project Cadier en Keer. Nelen-Schuurman heeft ook het waterprogramma en de klimaatadaptatiestrategie geschreven.

- 4. Participatie: Hoe zijn de inwoners van Eijsden-Margraten betrokken bij de totstandkoming van onderhavige programma's?**

Antwoord:

1. Via de meldingen en klachten ten aanzien van wateroverlastsituaties van de afgelopen jaren die door de bewoners en bedrijven zijn opgegeven zijn uitvoeringsmaatregelen bepaald en geclusterd om de gemelde wateroverlast aan te pakken. Deze projecten zijn opgenomen in

het waterprogramma en in de doorrekening van het rioolfonds meegenomen en dus in het tarief verwerkt.

2. We hebben een raadsinfoavond gehouden in het gemeentehuis te Margraten in mei 2022 en van alle deelnemende gemeenten de gezamenlijke focus opgehaald ten aanzien van wateroverlast, overstromingen, hitte en droogte. Ook het bestuur van het Waterschap is hierbij aanwezig geweest.
 3. We hebben risicodialogen gehouden met de waterpartners, Waterschap Limburg, Waterschapsbedrijf Limburg, Watermaatschappij Limburg, diverse groen disciplines en diverse medewerkers vanuit de ruimtelijk-ordering.
 4. We willen ten aanzien van Klimaatadaptatie de risicodialogen gaan laten plaatsvinden en met de diverse spelers in het veld deze opgave oppakken, denk hierbij aan de gezondheidsdiensten, ouderenzorg etc.
 5. Participatie betekent ook meedoen. We hebben in onze plannen communicatiecampagnes opgenomen naar burgers en bedrijven om gezamenlijk de problematiek van klimaatadaptatie aan te pakken. Wij hebben als gemeente twee stimuleringsregelingen, waarbij we bewoners stimuleren hun verharde oppervlakten af te koppelen dan wel hun tuinen te vergroenen. In de jaren 2018-2019-2020 hebben we een regenton actie gehad.
 6. Bij concrete projecten, zie bijvoorbeeld het project Cadier en Keer betrekken we bewoners bij de aanpak, de kaders, (we hebben gezamenlijk een blauwdruk voor de openbare ruimte opgesteld), de oplossingen bedacht, het voorlopige ontwerp besproken en de definitieve ontwerpen gepresenteerd.
 7. Enige tijd geleden hebben we binnen de werkgroep participatie waarvan enkele raadsleden deel uitmaken, de casus bekeken of en hoe we participatie kunnen uitvoeren ten aanzien van technisch financiële rapporten. Rapporten over vervangingsinvesteringen, onderhoudsbudgetten en afschrijvingstermijnen van kapitaalgoederen. We kwamen tot de conclusie dat dit soort rapporten zich moeilijk laten participeren omdat de burger weinig keuze mogelijkheid heeft. Ook kwamen we tot de conclusie dat met name de projecten in de uitvoeringsprogramma's zich lenen voor burgerparticipatie.
 8. In het voortraject hebben we met Nelen-Schuurman en de deelnemende gemeenten gesproken over participatie ten aanzien van deze rapporten en de participatieladder bekeken. We kwamen tot de conclusie dat deze rapportage zich nauwelijks leent voor burgerparticipatie, maar dat we uitvoerig met de waterpartners hierover praten, dat we via een gezamenlijke bijeenkomst met de bestuurders de focus en uitgangspunten van de bestuurders van de partners ophalen.
 9. De gemeenten Meerssen, Maastricht, Gulpen-Wittem en Vaals hebben dit ook zo gedaan bij de vaststelling van hun Waterprogramma en klimaatadaptatiestrategie. Gemeente Valkenburg heeft vanwege de wateroverlast en de impact in hun gemeente de actualisatie van het waterprogramma uitgesteld.
- 5. In het waterprogramma wordt er gesteld dat er een hemelwaterverordening parallel aan het waterprogramma aan de raad wordt aangeboden. Wanneer kunnen we deze verordening in de raad verwachten?**

Antwoord: Correct. We zijn voornemens geweest het Waterprogramma en de hemelwaterverordening en afkoppelverordening gelijktijdig in de raad van december 2022 te behandelen. De beide verordeningen maken deel uit van een heleboel verordeningen die gelieerd zijn aan de omgevingsvisie en omgevingsplan. Onlangs kregen wij het signaal van de rijksoverheid dat de omgevingsplannen wederom worden uitgesteld, wat betekent dat we de verordeningen voorjaar 2023 aan de raden zullen aanbieden als de omgevingsplannen medio 2023 geïmplementeerd moeten worden. Deze rapportage was, op het moment van de besluitvorming door het rijk, al gereed. Excuses voor de verwarring.

6. Een citaat uit het waterprogramma: *Bukel, St. Geertruid: Onderzoeken of de leiding die er ligt (rond 250mm), op de gemeentegrens, een bergingsleiding kan worden om wateroverlast op te lossen. Kunt u, aangezien de Bukel niet op de gemeentegrens ligt, uitleggen wat er gaat worden onderzocht?*

Antwoord: Het betreft hier de riolering op de voormalige gemeentegrens. Vanaf de rioolberging in de Bukel loopt er een “blind” riool langs de bosrand, onder de camping door en door het bos richting Oost-Maarland. Dit riool dient net als alle andere riolen periodiek gereinigd en geïnspecteerd te worden en de exacte ligging geregistreerd te worden. Beoordeeld dient te worden of het riool functioneel en doelmatig is en kan dienen als een soort bergingsleiding richting Oost-Maarland om het rioolprobleem stroomafwaarts op te lossen.

1. Bij de behandeling van de programmabegroting 2023 – meerjarenramingen 2024-2026 in november 2022 waren de heffingen onderdeel van de beraadslagingen en is gekeken naar een verantwoorde heffing die voor onze burgers te dragen is, mede met het oog op de inflatie en de stijgende energieprijzen. De raad heeft besloten, onze inwoners en bedrijven niet extra te belasten door het ideaal-complex toe te passen, maar in plaats daarvan een variant van het nul scenario te hanteren met een jaarlijkse stijging van het tarief met 3,1%.

- a. **Betekent de keuze voor bovengenoemd scenario ook dat het ideaal-complex scenario definitief van tafel is ook voor toekomstige jaren? En zo ja is dit dan (bijvoorbeeld financieel) nadelig voor onze gemeente t.o.v. het nul-scenario?**

Antwoord: Nee. Als goed “huisvader” zou het verstandig zijn een financiële buffer te creëren om de te verwachte hoge investeringen vanaf 2048 te kunnen betalen uit de spaarvoorziening. Dit betekent wel dat we de kapitaallasten die we nu hebben moeten wegwerken en de spaarvoorziening moeten verhogen. Dit betekent dat de riooltarieven voor onze burgers nu sterker moeten stijgen, dan in een situatie waarin we blijven financieren met “lening” de rente en aflossing. Voor de planperiode 2023-2027 is het ideaalcomplex inderdaad van tafel omdat we vanwege bovenstaande reden onze burgers niet extra willen belasten. Voor de waterprogramma’s vanaf 2028 blijft de financieringsoptie van het ideaalcomplex een mogelijk alternatief.

- b. **Is het alternatieve scenario ‘ideaal complex’ op de lange termijn niet dragelijker in rioolheffing voor de burger?**

Antwoord: Ja dit is inderdaad dragelijker. Vanaf 2060 zakken namelijk de opbrengsten, dit blijkt uit figuur nummer 8 pagina 25 van het Waterprogramma.

- c. **Kan hier een berekening van worden gemaakt?**

Antwoord: Zie de figuur op pagina 23 voor het nulscenario en de figuur op pagina 27 voor het ideaalcomplex van het document Waterprogramma.

Stijging rioolheffing. In de periode 1968 – 1988 is er veel riolering aangelegd, voornamelijk door toedoen van nieuwbouw. Volgens onderzoeksbureau Nelen en Schuurmans dienen er vanaf het jaar 2048 leidingen vervangen te worden of gereleased. De rioolheffing stijgt met 5% in 2023 en in 2024 met 2% (zonder inflatiecorrectie) tot 2028. **Waarom niet geleidelijk vanaf 2028 de rioolheffing te verhogen of te wel in meerdere stappen verspreid tot 2048 om voorbereid te zijn op de dan verwachte kostenpost?** Antwoord: Voor de periode 2023-2027 volgen we niet het advies van Nelen-Schuurman inzake het ideaalcomplex, maar vanaf 2028 willen we dit wel gaan doen.

Zo kan vervanging op kritieke punten, door klimaatverandering en andere factoren, eerder komen dan de te verwachte 2048 zoals de onderzoekers aangeven. De gemiddelde inflatie is op het moment niet te berekenen. **Kunnen we in 2023 voor 2024 mogelijk ook weer uitgaan van 5%? En zo verder tot 2028. Gezien de al stijgende lasten van onze burgers. Of is er speelruimte om niet met de inflatie mee te gaan?**

Antwoord: We kunnen in 2024 een stijging invoeren van 5%, doch is dit een extra tariefverhoging voor de burger die we nu net (10 november j.l. besloten) niet zouden willen doorvoeren, gezien de huidige economische situatie.

2. **Welke van de gemeenten vermeld in tabel IV op pagina 35 dekken de volgens het “nul-scenario” en welke volgens het “ideaal complex scenario”?**

Antwoord:

<i>gemeente</i>	<i>scenario</i>
Gulpen-Witterm	nulscenario, voortzetting van de huidige systematiek
Maastricht	nulscenario, gemeente Maastricht beschikt over een goed gevulde voorziening
Vaals	nulscenario
Meerssen	nulscenario
Valkenburg:	waterprogramma nog niet vastgesteld

3. **Op pagina 24 van de Bijlage 1 Waterprogramma Eijsden-Margraten.pdf is vermeld dat Margraten in (de omgeving van) de Fremme en de Sprinkstraat gevoelig is voor hittestress. Aangegeven wordt dat er een kans ligt om het terugdringen van de hittestress te koppelen aan de maatregelen van het Waterprogramma. Met welke maatregelen kan de hittestress worden terug gebracht?**

Antwoord: De concrete plannen voor de Sprinkstraat en omgeving hebben we nog niet en deze zullen de komende tijd moeten worden ontwikkeld. Mogelijke meekoppelkansen hierbij kunnen zijn bijvoorbeeld, het maken van een groene buffer met bomen; het maken van een retentiebekken waar water blijft staan in een groene natuurlijke omgeving en zo zijn er in den lande meer van deze oplossingen bedacht en reeds uitgevoerd.

4. **In Figuur 9 op pagina 11 van de bijlage 2 Eindversie Klimaatadaptatiestrategie Eijsden-Margraten.pdf staat een kaartje waarop aangegeven is dat de afstand tot koelte per pand en koele plekken in de Fremme en de Sprinkstraat 0-200 meter of 200-300 meter is. Hoe verhoudt zich dit met de hittestress zoals aangegeven op pagina 24 van de Bijlage 1 Waterprogramma Eijsden-Margraten.pdf?**

Antwoord: Op pagina 24 van het waterprogramma staat een grafiek met de Saldivoorziening van het nulscenario. Klopt uw verwijzing?

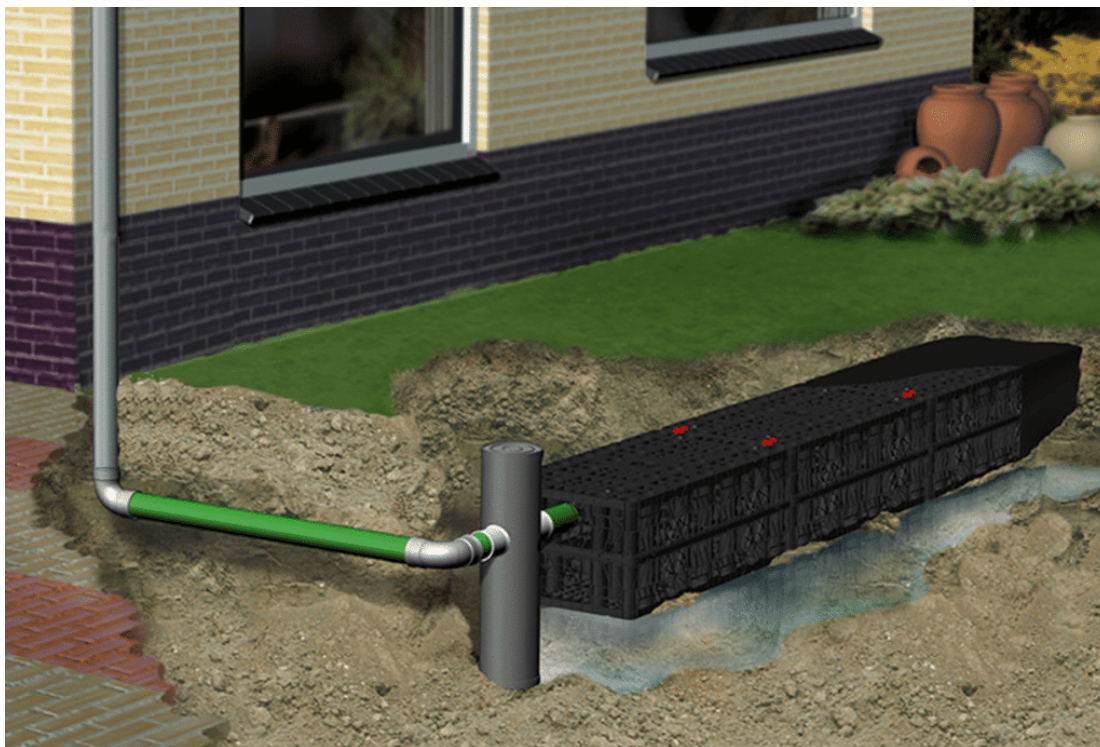
Antwoord: Er is een duidelijk verband tussen hittestress en mogelijkheid om koelte op te zoeken. Op het moment dat het extreem warm wordt en versteende materialen de warmte vasthouden en zelfs 's avonds uitstraalt, hebben de burgers meer behoefte aan koelte. Ze hebben dan zogenaamde hittestress. Als binnen 300 meter een koelteplek te vinden is, vaak een bos of meer en burgers kunnen dit gemakkelijk bereiken, dan neemt de stress af. Zo worden ook de kaarten bekeken om hitte in een normatief kader te brengen.

5. **Er wordt weinig gebruik gemaakt van de stimuleringsregeling voor afkoppelen. Hierbij wordt de conclusie getrokken dat het voor bewoners lastig is vanwege diepe voortuinen. Zijn er wellicht meer redenen voor het weinige gebruik van de stimuleringsregelingen en welk initiatieven lopen er om de regeling opnieuw onder de aandacht te brengen of wellicht interessanter te maken?**

Antwoord: Er komen regelmatig aanvragen binnen om gebruik te maken van de afkoppelsubsidie. Hierbij merken we dat een gedeelte reeds voor 2021 heeft afgekoppeld en niet in aanmerking komt voor een subsidie. Daarnaast merken we dat er bewoners zijn met panden die gebouwd zijn na 2003 een subsidie aanvragen, die op basis van de bouwverordening al afgekoppeld zijn. Ook merken we dat de burger een aanzienlijke investering moet doen en dat de stimuleringsregeling niet de volledige kosten dekt. Vandaar dat we als samenwerkingsverband het Waterschap hebben gevraagd de regeling van 2021 te evalueren. Er is een nieuwe regeling ontworpen die voorjaar 2022 is vastgesteld door de raad en waarbij de bijdrage bijna is verdubbeld ten opzichte van voorgaande jaren, waardoor de financiële prikkel voor de burger hoger is.

6. **Het instellen van een hemelwaterverordening voor nieuwbouw, brengt meer kosten met zich mee voor huiseigenaren. Hoeveel kost een dergelijk systeem? Zijn hiervoor subsidies aan te vragen?**

Antwoord: Dat is moeilijk te zeggen/berekenen. Om klimaat te adopteren moet iedereen zijn steentje bijdragen, vandaar dat de overheid verplicht om bij nieuwbouw regenwater te scheiden van vuilwater en hemelwater te bergen op eigen terrein. In de meeste situaties wordt in de voor of achtertuin een krattenberging gemaakt waarin het hemelwater wordt opgevangen. De extra werkzaamheden zijn dan het graven van een gat en het leveren/plaatsen van de kratten. Gelet op de bouwkosten van een woning zijn dit relatief lage kosten. 1m³ berging kost om en nabij € 500,- in een nieuwe situatie. In een bestaande situatie is de ervaring dat dit tussen de € 1000-1500 per m³ bedraagt. In onderstaande figuur is een voorbeeld weergegeven van een krattenberging.

7. **‘Gezond en voldoende drinkwater’. Is het mogelijk of is deze informatie er al, te geven door Watermaatschappij Limburg, hoe het staat met onze drinkwatervoorziening in Eijsden-Margraten? Gezien de krantenkoppen afgelopen zomer en ook nu dat drinkwater niet meer vanzelfsprekend is.**

Antwoord: De drinkwatervoorziening is voor de gemeente Eijsden-Margraten niet anders dan voor de andere Limburgse gemeenten. WML (Waterleiding Maatschappij Limburg) werkt 24-7 om de hele provincie van drinkwater te voorzien. Daar hoort ook bij dat WML monitort welke ontwikkelingen van invloed zijn op het hele proces van de drinkwatervoorziening, om zo tijdig maatregelen te kunnen treffen. Onder andere klimaatverandering heeft invloed op het watergebruik door klanten, maar zeker ook op de kwantiteit en kwaliteit van de bronnen (grond- en oppervlaktewater) die WML gebruikt om drinkwater van te maken. Het is zaak dat alle waterketenpartners (Gemeenten, WML, Waterschap Limburg en Provincie Limburg) vanuit ieders bevoegdheid, verantwoordelijkheid en wettelijke zorgplicht, samenwerken in het beschermen van grond- en oppervlaktewater en de drinkwaterinfrastructuur. Maar ook in het informeren van inwoners, bezoekers en bedrijven om zuinig met drinkwater om te gaan. Alleen zo kunnen we zorg blijven dragen voor gezond en voldoende drinkwater.

8. **Hoeveel infiltratievoorzieningen zijn er al in de gemeente Eijsden-Margraten?**

Antwoord: We hebben meerdere infiltratievoorzieningen, zo zijn er regenwaterbuffers waar regenwater kan infiltreren en hebben we grindkoffers langs wegen, waar water kan infiltreren. We hebben ook een aantal krattenbergingen. De grootste krattenbergingen in onze gemeente liggen in het winkelcentrum in Breust (Eijsden) en Karreweg te Sint Geertruid. Bij de aanleg van toekomstige regenwaterbuffers worden de buffers zodanig aangelegd dat een gedeelte van het regenwater kan infiltreren en een gedeelte van de buffer wordt gebruikt als berging en gedoseerd gelost wordt op het beekdalsysteem.

9. **Is het juridisch houdbaar om particuliere (bestaande) percelen te verplichten om het regenwater af te koppelen?**

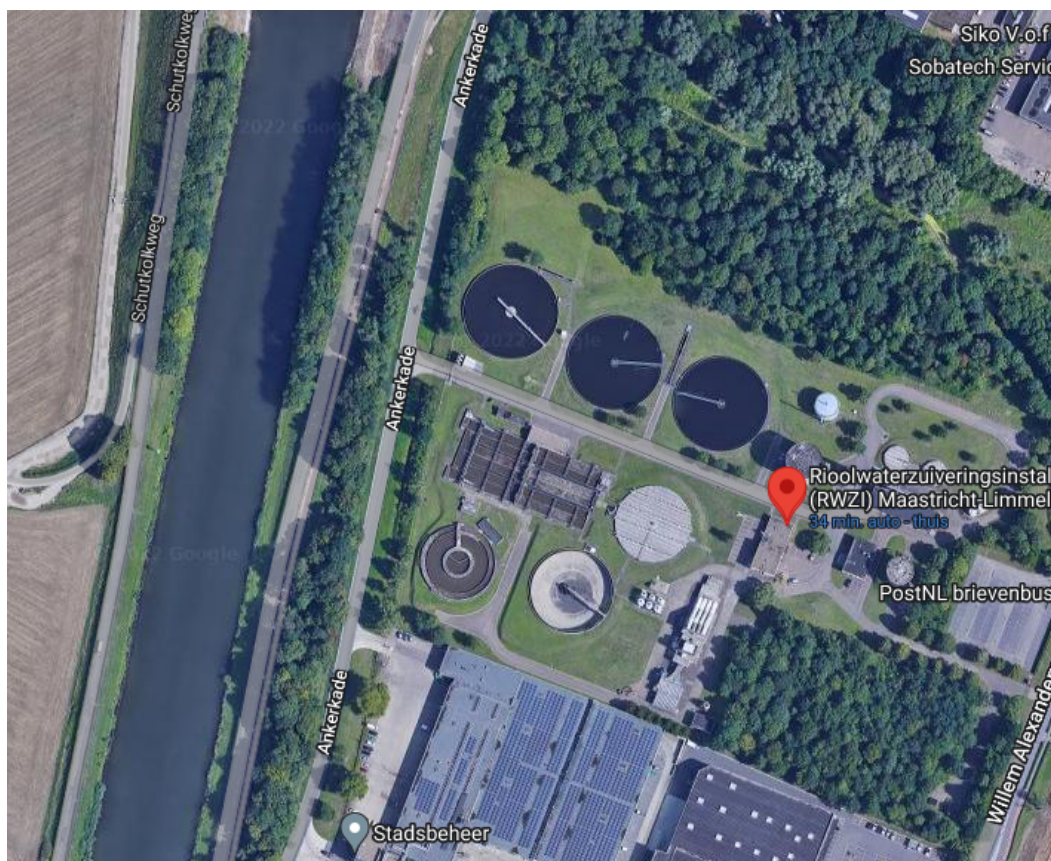
Antwoord: Voor nieuwbouw wel, dat doen overigens alle gemeenten in Limburg. Voor bestaande situatie kan er een afkoppelverordening worden gemaakt, maar dit is veel lastiger te controleren.

Over de samenvatting:

1. **Wat doet het basis rioleringsplan Wijlre en Heugem/Limmel in het waterplan van E-M?**

Antwoord: Het vuilwater dat we samen “realiseren” wordt via ons rioolstelsel verbuisd afgevoerd naar de zuiveringsinstallaties van het Waterschap. Het Waterschap beheert deze zuiveringsinstallaties. Voor een groot gedeelte van onze gemeente, zoals de kernen Eijsden, Oost-Maarland, Gronsveld, Cadier en Keer, Sint Geertuid, Eckelrade en Margraten wordt dit vuilwater getransporteerd naar de zuiveringsinstallatie Heugem/Limmel. Voor de kernen Banholt, Mheer en Noorbeek wordt het vuilwater getransporteerd naar de zuiveringsinstallatie Wijlre. In de zuiveringsinstallatie wordt het vuilwater opgevangen, gefilterd en middels bacteriën worden watervreemde stoffen afgebroken, zodat schoonwater op de Maas kan worden geloosd in de zuivering Heugem-Limmel en in de Geul wordt geloosd in de zuivering Wijlre.

2. **Waar vinden we de aangekondigde hemelwaterverordening?**

Antwoord: We zijn voornemens geweest het waterprogramma en de hemelwaterverordening en afkoppelverordening gelijktijdig in de raad van december 2022 te behandelen. De beide verordeningen maken deel uit van een heleboel verordeningen die gelieerd zijn aan de omgevingsvisie en omgevingsplan. Onlangs kregen wij het signaal van de rijksoverheid dat de omgevingsplannen wederom worden uitgesteld, wat betekent dat we de verordeningen voorjaar 2023 aan de raden zouden aanbieden als de omgevingsplannen medio 2023 geïmplementeerd worden. Deze rapportage was op het moment van de besluitvorming door het rijk al gereed. Excuses voor de verwarring.

3. **Er wordt gesproken van een verordening die voorschrijft dat bij toekomstige nieuwbouwplannen gezorgd moet worden voor hemelwateropvang. Wanneer zal dat zijn? Wordt dan meteen eindelijk wateropvang voorgeschreven voor een grijswatercircuit, voor gebruik in tuin, garage, wc, wasmachine etc.?**

Antwoord: In de bouwverordening is reeds opgenomen dat nieuwbouwwoningen een apart hemelwatersysteem moeten hebben. Medio 2023 zullen we de nieuwe afkoppelverordening aanbieden aan de gemeenteraad ter vaststelling. We zullen dan niet voorschrijven om een grijswatercircuit te maken. Dit is ter afweging van de initiatiefnemer. Het bouwen van een grijswatercircuit betekent installatietechnisch nog al wat in de woning en buiten de woning en daar zijn hogere kosten mee geraamd. Daarnaast zal de terugverdiendtijd op het drinkwater dat dan wordt bespaard ook een financiële afweging zijn voor de eigenaar. Daarnaast is er ook nog een morele afweging, wil je hemelwater gebruiken om je kleren te wassen en ben je bereid een extra bijdrage te leven aan het milieu. Een grijswatercircuit kost om en nabij € 15.000-€ 20.000 per woning, uiteraard afhankelijk van de buffercapaciteit en waar je het regenwater voor gaat gebruiken.

4. **Wat zijn KWR eisen?**

Antwoord: KRW is Kaderrichtlijn Water

Het doel van de KRW ([Kaderrichtlijn Water](#)) is dat uiterlijk in 2027 al het water in Europa schoon en gezond is. Dat is niet vrijblijvend: de KRW is Europese regelgeving die door alle lidstaten wettelijk is verankerd. De KRW is aangenomen in 2000 en kent drie uitvoeringsperiodes: 2009-2015; 2016-2021 en 2022-2027.

Belangrijke uitgangspunten van de KRW

- De KRW geldt voor al het water, oppervlaktewater en grondwater. Landen rapporteren over toestand en maatregelen voor waterlichamen, dit zijn in het algemeen de wat grotere wateren.
- De KRW gaat over alle aspecten van waterkwaliteit: chemie (vervuilende stoffen in het water), ecologie (goede omstandigheden voor een divers planten- en dierenleven) en voor grondwater ook hoeveelheid en geschiktheid voor drinkwaterwinning.
- De KRW vraagt een aanpak per stroomgebied. Dat vraagt samenwerking tussen de overheden en andere die in dat stroomgebied actief zijn.
- Geen achteruitgang van de waterkwaliteit.

- Niet afwentelen: lidstaten, regionale overheden en ook bedrijven en andere organisaties moeten zelf hun vervuiling aanpakken, ze mogen die niet naar andere gebieden, bijvoorbeeld benedenstrooms “exporteren”.
- Resultaatverplichting: de KRW is niet vrijblijvend. Lidstaten moeten uiterlijk in 2027 de doelen voor schoon en gezond water hebben gehaald of op zijn minst alle maatregelen hebben genomen om dit mogelijk te maken. Bij het niet halen van deze doelen kan de Europese Commissie forse boetes opleggen.

Doel en hoofdlijnen zijn duidelijk, de uitwerking, het maken van plannen, de uitvoering ervan en de rapportage aan Brussel zijn ingewikkeld. Toch betekent de KRW een belangrijke stimulans voor het werken aan schoon en gezond water. De doelen voor de verschillende wateren en de maatregelen leggen lidstaten vast in Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP). Voor onze gemeente is dit vastgelegd het stroomgebiedbeheerplan van de Maas.

5. **Is het “ideaal complex”, sparen voor investeren i.p.v. activeren in lijn met gemeentelijk financieel beleid, en zijn de verhogingen al doorberekend in de zojuist goedgekeurde begroting? Graag een eenduidige planning aangeven.**

Antwoord: Dit is niet in lijn met het financiële beleid, want dat ligt vast in de nota waarderen en afschrijven vaste activa. Deze stelt namelijk dat alle investeringsuitgaven groter dan € 10.000 met een meerjarig nut van groter dan 3 jaar worden geactiveerd. De verhogingen zijn inderdaad al doorgerekend in de op 10 november 2022 vastgestelde meerjarenbegroting 2023-2026. We volgen nu dus ook niet het idealcomplex.

6. **Pagina 7 : wat is de verwachte cofinanciering van de gemeente E-M aan het waterketenplan? Zijn hiervoor reserveringen getroffen? Kunnen wij een overzicht krijgen wat de bijdragen zijn van de ketenpartners en de kosten (cumulatief) ten laste voor de burger?**

Antwoord: Wij doen jaarlijks een bijdrage aan het samenwerkingsverband Maas & Mergelland. De actiepunten die we vanuit de samenwerking doen worden daaruit betaald. Wij, als gemeente Eijsden-Margraten dragen € 25.000 per jaar bij. De grondslag is € 1,- per inwoner. De reserveringen voor de projecten worden gedaan binnen de samenwerking maas en mergelland.

7. **Pagina 14 “zo kan gezuiverd water een oplossing bieden, we gaan hiermee aan de slag”. Uitleg?**

Antwoord: We kunnen gezuiverd water of zuiver regenwater bufferen en gebruiken in droge periodes om de akkers en weilanden te beregenen en droogte te voorkomen. In Noorbeek willen we daar een eerste aanzet toe opzetten. Daarnaast vangen we het regenwater op het bedrijventerrein in Margraten op en brengen we dat naar een grote buffervoorziening die ingezet kan worden als bluswatervoorziening.

Over de Klimaatadaptatiestrategie

8. **Klimaatverandering wordt veroorzaakt door uitstoot. We spreken hier over adaptatie aan de veranderende omstandigheden. Wat doen we aan preventie, lees vermindering uitstoot?**

Antwoord: Wij als gemeente stimuleren bewoners en bedrijven om zonnepanelen te plaatsen en geen gebruikt te maken van fossiele brandstoffen. De rijksoverheid stimuleert via subsidies voor onder andere warmtepompen wat wederom ter vervanging is van gebruik van fossiele

brandstoffen. De dienstauto's in onze gemeente rijden op elektrische energie die wordt opgewekt uit zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis. Er wordt onderzocht of energie kan worden opgewekt uit rioolwater.

9. Geen woord over maatregelen in de landbouw (bodembewerking, maatregelen op hellende akkers, etc.). Wat gaan we op dit gebied doen?

Antwoord: Het water in het landelijke gebied valt onder de verantwoordelijkheid van het Waterschap. Het Waterschap heeft in het programma "Water in Balans" samen met de agrarische sector instrumenten ontwikkeld om regenwater langer vast te houden. Zo hebben ze pilots gedaan met niet grond kerende grondbewerking, extra waterdammetjes in akkerbouwpercelen om water vast te houden, extra voorzieningen in de laagstam fruitboomgaarden om regenwater langer vast te houden etc. Daarnaast heeft het Waterschap een stimuleringsregeling om agrariërs te stimuleren maatregelen te treffen om 10 mm hemelwater extra te bergen op een landbouwperceel.

10. Pagina 7 : kaart toont de gemeente E-M met als overwegende bodemsoort leemarm zand? Wij leerden op school dat we hier op de löss (=leem) boerden.... Klopt deze beschrijving?

Antwoord: Correct. Diegene die deze kaart heeft laten maken heeft een containerbegrip voor deze grondsoort gemaakt met de naam leemarm zand. Wij hanteren de naam löss.

11. Pagina 16 : Doelen worden in algemene termen vastgesteld. Wanneer en hoe concrete plannen voor de vijf vastgestelde knelpunten (SMART)? Wat kost het plan en hoe wordt het gefinancierd?

Antwoord: Op pagina 16 worden de doelen omschreven van de klimaatadaptatiestrategie. Dit is op strategisch niveau en inderdaad abstract en niet concreet genoeg. Op pagina 18 staat de doelen al iets concreter. In hoofdstuk 6 hebben we een actieprogramma beschreven en concretere acties beschreven passende bij de abstractere doelen.

12. Pagina 39 : Memo klimaatstresstest. Hoe vertalen we de conclusies van de klimaatstresstest SMART? Klinkt PRO niet duidelijk genoeg.

a. Hoeveel burgers hebben gebruik gemaakt de financiële vergoeding van vergroening van voor- en achtertuinen en is dat naar verwachting?

Antwoord: De klimaatadaptatiestrategie is een strategisch plan dat met behulp van de acties uit hoofdstuk 6 concreter moeten worden gemaakt.

Ber en Ralph. In 2022 hebben 18 bewoners gebruik gemaakt van de vergroeningsregeling tuinen en 29 bewoners gebruik gemaakt de regeling afkoppeling hemelwater.

b. Kunnen boeren momenteel worden verplicht om grasland op hellingen te behouden in plaats van om te vormen in bouwland?

Antwoord: De regels op dit vlak worden door de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) bepaald, wij verwijzen naar hun [site](#) voor verdere details en uitzonderingen. Kortweg komt het erop neer dat een perceel waarop minstens 5 jaar achter elkaar gras staat in het 6^e jaar blijvend grasland wordt. Blijvend grasland is een van de eisen uit het Europese Gemeenschappelijk landbouwbeleid, het percentage blijvend grasland mag niet minder worden. Voor grasland binnen Natura 2000 gebied gelden weer andere nog strengere regels.

Als gemeente kunnen we binnen het bestemmingsplan eisen stellen aan het grondgebruik in het kader van ecologie. Op landbouwpercelen met een agrarische bestemming en de

dubbelbestemming ecologie ligt een scheurverbod binnen het vigerende bestemmingsplan buitengebied Eijsden-Margraten.

1. **In het overzicht van aan te pakken werken staan aanpassingen welke in het verleden ook al zijn opgepakt. Bijvoorbeeld, Termaar, Sprinkstraat en Groenerein. Betekent dit dat de destijds uitgevoerde werken niet voldoende zijn gebleken?**

Antwoord: Nee, dat betekent dit zeker niet. Door de veranderende klimaatomstandigheden kan het wel zijn dat bedachte oplossingen nu niet toereikend zijn. In Cadier en Keer is het riool technisch afgeschreven en dient het riool vervangen te worden. Oplossingen die in het verleden zijn toegepast door bloembakken op grote instroomvoorzieningen te plaatsen worden nu verwerkt in de inrichting van de openbare ruimte. In Cadier en Keer zijn spindels van buffers dichtgedraaid omdat de eigenaar van het achterliggend terrein geen hemelwater wil ontvangen. Samen met het Waterschap werken we nu aan een oplossing om het regenwater te bergen, infiltreren en bij grote hoeveelheden gedoseerd af te voeren naar het beekstelsel.

1. **Uit de stukken komt naar voren dat bij veel gemeenten de wateroverlast als belangrijkste probleem wordt gezien. Bij de informatieavond bleek dat in Eijsden-Margraten vooral droogte en hitte als speerpunten worden aangemerkt. Heeft dat consequenties voor de inbreng van onze gemeente in de samenwerking? Welke acties op dit punt heeft Eijsden-Margraten in haar eigen plannen al voorzien? Hoeveel budget is daarvoor vrijgemaakt? Kan hier eventueel de in de burap voorgestelde reserve duurzaamheid voor worden benut?**

Antwoord: In de samenwerking heeft dit geen consequenties. Zoals in het rapport is beschreven hebben we als doel dat we werken met meekoppelkansen. Dit betekent dat we bijvoorbeeld bij de aanleg van een regenwaterbuffer ook naar de groene inrichting kijken. Kunnen we iets realiseren om water te laten infiltreren etc. Kunnen we bij reconstructie van wegen bezien of we de openbare ruimte klimaatadaptiever kunnen inrichten, meer planten en biodiversiteit, waterdoorlatende bestrating en het aanleggen van wadi's. De kosten worden meegenomen vanuit het krediet wegen en riolering. Hierin wordt dus voorzien en is het niet nodig de reserve Duurzaamheid hiervoor in te zetten.

2. **Pii (in ibabs 4 van 50) onder concreet betekent dat Onderzoek naar locaties afkoppelkansen waar met minst mogelijke inspanningen het meeste effect... Zeker eerst naar die kansen kijken, maar**
- **Waarom is dat niet allang onderzocht?**
 - **Wat doen we verder dan de minst mogelijke inspanningen?**

Antwoord: Deze zijn in het verleden inderdaad niet onderzocht. Wel hebben we in het verleden een kleine kern onderzocht, het regenwater afgekoppeld en met de bewoners gekeken of op eigen terrein een afkoppeling mogelijk is. Dit is arbeidsintensief en vaak afhankelijk van de bereidwilligheid van de bewoners. Daarnaast motiveren we inwoners bij infrastructurele projecten om hun riool af te koppelen van de riolering om de riolering minder te belasten.

3. Onder wat vraagt dat ?

Rioolheffing: Nulscenario: De rioolheffing stijgt met 5% en vervolgens 2% per jaar (exclusief inflatiecorrectie) en § 5.5 scenario ideaal complex na 2023 jaarlijkse stijging van 4,5%

Voor beide scenario's onderstaande vraag:

Wat wordt er extra ondernomen om deze prijsstijgingen te verantwoorden?

Antwoord: Ons investeringsvolume in de planperiode 2023-2027 is gestegen en dus daarmee de kapitaallasten. Daarnaast hebben we extra middelen gereserveerd voor onderzoeken naar een andere heffingsgrondslag en klimaatadaptatie. De verantwoording staat in dit rapport en is een samenspel van jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden en de bijhorende kosten, de kosten van de reeds gedane investeringen, de kosten van de te verwachten investeringen gedeeld door het aantal aansluitingen.

4. Het lijkt er nu op dat particulieren procentueel veel meer betalen en grootgebruikers ontzien worden. Wat wordt gedaan om dat evenwichtiger te maken of zelfs om te keren?

Antwoord: Dit is een onjuiste constatering. Enkele jaren geleden heeft de raad net besloten om de grootverbruiker extra te belasten. Deze grootverbruikers krijgen dus een extra heffing voor het water dat zij gebruiken bij meer dan 300 m³ drinkwater. Overigens is de procentuele stijging is voor beide ieder jaar gelijk.

5. § 3.1 de verantwoordelijkheid wordt bij de burger gelegd, maar op basis van vrijwilligheid wordt nauwelijks iets bereikt. Integendeel verstening is zelfs significant toegenomen. Welke plannen heeft u om dat aan te pakken?

Antwoord: Hiertoe heeft de raad nu juist in 2021 de stimuleringsregeling vergroenen tuinen vastgesteld. Regelmatig publiceren wij deze regeling in de gemeenteinfo en middels het communicatiekanaal [Waterklaar](#) informeren wij bewoners om hun woning en tuin klimaatadaptief te maken. Via Waterklaar hebben wij dit najaar 100 plantpakketten beschikbaar gesteld via het samenwerkingsverband Maas en Mergelland.

6. § 3.2 welke lessen nemen we mee?

Wat heeft een diepe voortuin met afkoppelen regenwater te maken? Waarom zou deze opengedoken moeten worden?

Antwoord: In een meer stedelijk gebied waar de voorgevel van de woning grenst aan de openbare ruimte, is het relatief eenvoudig om de hemelwaterafvoer af te koppelen. De regenpijp kan eenvoudig worden doorgezaagd, waarna het regenwater over het trottoir stroomt naar de rijbaan en via het wegprofiel of via de kolk naar het regenwaterstelsel stroomt. Binnen de gemeente Eijsden-Margraten hebben de meeste woningen een voortuin, waarbij het regenwater al of niet is aangesloten op het vuilwater of gemengd riool. Willen we dit afkoppelen, moet naast het vuilwaterriool een regenwaterriool in de tuin worden aangelegd of moet een uitstroom in de tuin worden gemaakt of via de inrit worden afgevoerd.

7. Over afkoppelen bedrijventerreinen is in Eijsden-Margraten niet bekend wat mogelijk is. In de gemeente Maasgouw kan het wel.

Bent u daarvan op de hoogte? Wat is hier anders dan daar?

Antwoord: Ons eigen bedrijventerrein Aan de Fremme te Margraten is afgekoppeld, we zijn derhalve bekend met technieken hoe een bedrijventerrein afgekoppeld zou moeten worden of zijn. Op het bedrijventerrein Eijsden-Noord is geen gescheiden stelsel aangelegd en moet onderzocht worden of de kosten opwegen tegen de baten en of we het regenwater oppervlakkig kunnen laten afstromen richting Oost-Maerland of dat dit verbuisd gedaan moet worden. Hierbij maken we uiteraard gebruik van technieken die in het land en ook in de gemeente Maasgouw zijn gebruikt.

8. § 4.1.1

Deze planperiode om personele kwetsbaarheid in orde te brengen?

Betekent dit dat we vijf jaar niets kunnen doen omdat we de mensen er niet voor hebben?

Antwoord: Nee, dat is een onterechte conclusie. We merken dat we als gemeenten kwetsbaar zijn op dit gebied. Vaak zijn het éénpersoonsfuncties of heeft een riool- of watermedewerker nog andere taken erbij. Als deze medewerker door ziekte uitvalt of elders een baan vindt zijn we terecht kwetsbaar. Dit laatste is zeer actueel. Door dit in de samenwerking Maas en Mergelland slimmer te organiseren kunnen we deze kwetsbaarheid beter onder controle krijgen. In de basis is het rioolstelsel van Eijsden-Margraten hetzelfde als het rioolstelsel in bijvoorbeeld Meerssen.

9. § 4.1.2 We gaan de komende vijf jaar alleen maar onderzoeken?

Antwoord: Nee, in de tekst staat "Daarnaast onderzoekt de gemeente....." We houden schoon regenwater en vervuild afvalwater gescheiden, dit zijn geen onderzoeken, maar is daadwerkelijke uitvoering.

10. § 4.1.3 Verplicht hemelwater opvangen op eigen perceel bij nieuwbouw prima, maar wat gaan we doen bij bestaande bouw? (op basis van vrijwilligheid hebben we niets tot haast niets bereikt)

Antwoord: Dit is een beleidskeuze. We kunnen een afkoppelverordening laten opstellen waarbij we gaan verplichten om alle panden af te koppelen. Dit heeft voor de eigenaar nogal wat financiële en technische consequentie. De vraag is of we binnen deze planperiode onze burgers daar ook nog mee moeten opzadelen, gelet op de huidige crisis.

4.2.4

11. Noorbeek: Activiteiten in het landschap die onnodig water afvoeren naar het dal. Welke activiteiten zijn dat?

Antwoord: Het verdwijnen van een haag, het kappen van groen in een erosiegevoelig gebied etc.

12. Vergroten bergbezinkbassin: Is onderzocht welke vergroting nodig is? (ecologische toets hoe aan KRW-eisen te voldoen is erg vaag)

Antwoord: Ja is onderzocht. Dit betreft 760 m³

13. Wat heeft een blusvijver precies met het waterprogramma te maken? Staat dit genoemd omdat de infiltratie vermindert? Wordt dit verminderd infiltratieoppervlak gecompenseerd?

Antwoord: De blusvijver Aan de Fremme is een regenwatervoorziening. Het regenwater dat op de Fremme valt wordt via wadi's die aan elkaar gekoppeld zijn, afgevoerd naar de buffers aan het Pasveld. Waar het regenwater kan infiltreren. Bij de bouw van het bedrijventerrein Aan de Fremme en met name de veiling is door de brandweer aangegeven dat er een bepaalde hoeveelheid (1700 m³) regenwater aan buffercapaciteit moet zijn om als bluswatervoorziening voor de brandweer te dienen, mocht er zich een calamiteit op het bedrijventerrein voordoen. Deze hoeveelheid bluswater is te groot om middels een hydrant op de waterleiding te kunnen voldoen. Destijds is daarom een blusvijver gerealiseerd. Echter sinds enige tijd blijkt dat het regenwater

sneller infiltreert in de bodem waardoor er onvoldoende bluswater aanwezig is. Dit dient dus hersteld te worden. Daarnaast willen we deze buffer tevens in de zomer gebruiken om jonge beplanting water te geven.

14. Naar aanleiding van:

Wanneer afwateringssystemen als infiltratiepoelen worden opgelegd, hoe wordt dan gecontroleerd of die verplichting wordt nagekomen?

Antwoord: Dit kan worden gecontroleerd door een gekleurde vloeistof in de regenwaterafvoer van het dak te schenken en te controleren of deze gekleurde vloeistof uitkomt in de infiltratiepoel. Tevens kan worden gecontroleerd, als water in een infiltratiepoel terecht komt, hoeveel tijd ervoor nodig is dat het water is geïnfiltreerd in de bodem, de zogenaamde k-waarde.

15. Algemeen, werd ook bij presentatie opgemerkt: Dit document gaat over bestrijden van de gevolgen van klimaatverandering. Het is een illusie om te denken dat we, als we klimaatverandering niet voorkomen, wel de gevolgen kunnen tegenhouden. Wanneer krijgen we de plannen te zien van Eijsden-Margraten om klimaatverandering te voorkomen?

Antwoord: Het voorkomen van klimaatverandering is niet als actiepoint opgenomen in het bestuursakkoord en is niet opgenomen in de meerjarenbegroting die onlangs is vastgesteld.